O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha
prorektor A.A.Elmurodov
2024 yil “ ” ________

BIZNESGA KIRISH

FANI BO‘YICHA

SILLABUS

(Sirtqi ta’lim 1-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	400000 - Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	410000 – Biznes va boshqaruv
Mutaxassislik:	60410800 - Menejment

Samarqand-2024

Modul / FAN SILLABUSI
Sirtqi bo‘lim
60410800 – Menejment ta’lim yo‘nalishi

Fan nomi:	Biznesga kirish
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	BK 1105
Yil:	1
Semestr:	1
Ta’lim shakli:	Sirtqi ta’lim
Mashg‘ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma’ruza	8
Amaliy mashg‘ulotlar	12
Laboratoriya mashg‘ulotlari	
Seminar	–
Mustaqil ta’lim	130
Kredit miqdori:	5
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O‘zbek

	Fan maqsadi (FM)
FM1	bozor iqtisodiyoti munosabatlarining biznes jadal rivojlanishi barobarida iqtisodiy tadqiqotlar ko‘lami yanada kengaydi va chuqurlashdi. Bu bilan hozirgi zamon iqtisodiy ta’limotlarining yirik yo‘nalishlari shakllanishi ro‘y berdi. Biznes bugungi kunda iqtisodiyot fanining eng tez rivojlanib borayotgan yo‘nalishlaridan biri hisoblanib, iqtisodiy samaradorligini baholash bo‘yicha nazariy va amaliy bilimlar berishdan iborat
	Fanni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar
1.	Iqtisodiy nazariya
2.	Iqtisodiy siyosatga kirish
3.	Iqtisodiy ta’limotlar tarixi
	Ta’lim natijalari (TN)
	Bilimlar jihatidan:
TN1	biznesni talab darajasiga chiqarish, qishloq xo‘jaligini rivojlantirishda iqtisodiy samaradorlik kategoriyalaridan samarali foydalanish haqida bilimga ega bo‘lishlari kerak;
TN2	mahsulot yetishtirishda innovatsion texnika va texnologiyalarni sohaga

- fan bo‘yicha mashg’ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha matnlarni boshqalardan ko‘chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo‘yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo‘l qo‘yilgan bo‘lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o‘qituvchisi haqida ma’lumot

Mualliflar:	Salamov I.– “Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi” kafedrasi dotsenti, i.f.n. SH.Nurmanov– SamDVMCHBU,“ Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi” kafedrasi assistenti
E-mail:	ibroxim.salamov.1951@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “ Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi” kafedrasi
Taqrizchilar:	1. Mirzayev K.J. - Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Raqamli iqtisodiyot” kafedrasi mudiri, i.f.d., professor. 2. Muratov Sh.A.-Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti “Iqtisodiyot va biznes” kafedrasi i.f.b.f.d (PhD)

Mazkur Sillabus universitet o‘quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29.08 1 sonli yig‘ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “ Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi” kafedrasining 2024 yil 26.08 1 sonli yig‘ilishi bayoni bilan maъqullangan.

O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i:	R.Ro‘ziqulov
Fakultet dekani:	A.Alikulov
Kafedra mudiri:	U.Eshmuradov
Tuzuvchilar:	I.Salamov
	Sh.Nurmanov

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning moxiyati va mazmunini to‘liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo‘l qo‘ymasa;
- fan bo‘yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo‘lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo‘nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo‘lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to‘liq va aniq bajargan bo‘lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meъyoriy-xuquqiy xujjatlarni to‘liq o‘zlashtirgan bo‘lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo‘yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo‘lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo‘l qo‘ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o‘quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo‘yicha berilgan savollarga to‘g’ri javob bera olsa;
- fan bo‘yicha konspektini puxta shakllantirgan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha mustaqil topshiriqlarni to‘liq bajargan bo‘lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meъyoriy xujjatlarni o‘zlashtirgan bo‘lsa.

v) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo‘lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo‘l qo‘yilsa;
- bayon qilish ravon bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo‘yicha matn puxta shakllantirilmagan bo‘lsa.

g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:

- fan bo‘yicha mashg’ulotlarga tayorgarlik ko‘rilmagan bo‘lsa;

	tadbiq etishda bilimga ega bo‘lishlari kerak;
TN3	mahsulot tannarxini kamaytirish hamda uni agrosanoat majmuida ishlab chiqarish to‘g‘risida bilimga ega bo‘lishlari kerak;
TN4	reja instituti va bozor instituti tahlil qilishning iqtisodiy-matematik modellarini tatbiq etish usullari va axborot manbalari to‘g‘risida tasavvurga ega bo‘lishi kerak;
	Ko‘nikmalar jihatidan:
TN5	Iqtisodiyotning rivojlanish xususiyatlari hamda mulkchilik huquqlari nazariyasini biladi;
TN6	Shartnoma nazariyasi ijtimoiy tanlov nazariyasi, konstitutsiyaviy iqtisodiyot, axborot xarajatlari hisobga olishni biladi;
TN7	Axborot nazariyasi, transaksiya xarajatlari nazariyasi, yangi iqtisodiy tarix, o‘yinlar nazariyasi, to‘liqsiz ratsionallik nazariyasi va amaliyot integratsiyasini ta’minlashni biladi.
TN8	Shaxslar o‘rtasidagi qator bitimlarda kafillik, mulkchilik huquqlarini tafsirlash va himoya qilish, kafil roli bilan chegaralanmagan holda iqtisodiy va ijtimoiy o‘zaro munosabatlarini biladi;
Fan mazmuni	
Mashg‘ulotlar shakli: ma’ruza (M)	
M1	Fan haqida tushuncha uning predmeti, maqsadi, vazifasi va tadqiqot usullari.
M2	Korxona ishlab chiqarish faoliyatini rejalashtirishning huquqiy-iqtisodiy asoslari va davlat siyosatida biznes-rejaning o‘rni
M3	Bozor sharoitlarida korxona faoliyatini tartibga solish va rejalashtirishda innovatsiyalarning urni. Biznesning axborot asoslari.
M4	Korxonaning biznes -rejasi.
Mashg‘ulotlar shakli: amaliy mashg‘ulotlar (A)	
A1	Korxona faoliyatida biznes rejalashtirish
A2	Korxonaning biznes – rejasining huquqiy-iqtisodiy asoslari va davlat siyosati.
A3	Biznes - rejaning asoslanganligi va ishonchliligi
A4	Biznes-reja, uning bo‘limlari va mazmuni
A5	Korxona mahsulotini tavsiflash
A6	Korxonaning marketing rejasi
Mustaqil ta’lim (MT)	
1.	An’anaviy rejalashtirishni biznes-rejalashtirishdan farqi, ularning iqtisodiy va huquqiy asoslari 6 soat
2.	Korxonalarda prognozlash va rejalashtirishning xususiyatlari. 6 soat
3	Iqtisodiyot sohalarida biznes loyiha tushunchasi va uning turlari. 6 soat
4.	Biznes-rejalashtirishning zamonaviy konsepsiyalari,hisoblash va uning

	ustuvor yo'nalishlarini rivojlantirishning mohiyati va istiqbollari. 6 soat
5.	Biznes-rejalashtirish – xizmat ko'rsatish sohasi korxonalarining boshqarish instrumenti sifatida. 6 soat
6	Biznes-rejalashtirishda tashqi muhitni baholash xususiyatlari. 6 soat
7	Korxonaning taktik va biznes rejasining o'zaro aloqasi. 6 soat
8	Xizmat ko'rsatish sohasi korxonalarini samaradorligini baholash. 6 soat
9	Buyurtma stollari ishini tashkil etish imkoniyatlari: "Dala-iste'molchi", Dala-chorva majmuasi", "Dala-magazin-uy" va h.o. 6 soat
10	Korxonalarda noaniqlik va risk: o'zaro aloqa mexanizmi. 6 soat
11	Iqtisodiy islohotlar sharoitida innovatsion texnika va texnologiyalar asosida tarmoqni rivojlantirish istiqbollari. 6 soat
12	Korxonaning potensial risklari tizimi. Innovatsion texnika va texnologiyalarga yo'naltirilayotgan investisiyalardan samarali foydalanish. 6 soat
13	Korxona faoliyatiga risklar ta'sirining salbiy oqibatlarini kamaytirish usullari. 6 soat
14	Zamonaviy tadbirkorlikda biznes-rejani roli, ahamiyati, mahalliy va xorij tajribalari. 6 soat
15	Biznes-rejalashtirishning asosiy texnologik jarayonlari (shu jumladan limonchilik, baliq go'shti) mahsulotlarini ishlab chiqarish va iste'molchilarga yetkazish bo'yicha buyurtma stollari faoliyatini tashkil yetish istiqbollari. 6 soat
16	Biznes-rejalashtirish jarayoni tamoyillarini amalga oshirishda innavatsion xizmatlarni, iste'molchilarga-buyurtmachilarga mahsulot va tovarlarni buyurtma stollari yordamida yetkazishni tashkil yetishda klasterlarning ahamiyati. 8 soat
17	Biznesni konsepsiyasina yaratishda iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan innavatsion yo'nalishilarning tadbirkorlar ishini tashkil yetish tajribalariga asoslanishi. 8 soat
18	Mulkchilikning turli innavatsion shakllarida Ishlab chiqarish kuchlarini va oborot mablag'larga bo'lgan extiyojni aholi tomarqa xo'jaliklarida ta'minlashga qaratilgan loyihalarni joriy etishda biznes-rejalarini tayyorlash. 8 soat
19	Mulkchilikning turli innavatsion shakllarida Ishlab chiqarish kuchlarini va oborot mablag'larga bo'lgan extiyojni aholi tomarqa xo'jaliklarida ta'minlashga qaratilgan loyihalarni joriy etishda biznes-rejalarini tayyorlash. 8 soat
20	Ko'p tarmoqli fermer xo'jaliklari (shu jumladan chorvachilikga ixtisoslashgan) mahsulotlarini va boshqa tovarlarni ishlab chiqarish va iste'molchilarga yetkazish bo'yicha "Magazin-buyurtmachi" va boshqa shakldagi buyurtma stollari faoliyatini tashkil yetish istiqbollari. 8 soat

	Asosiy adabiyotlar
1.	Maxmudov E.X., Isokov M.Yu. Biznes - rejalashtirish. O'quv qo'llanma. –T.: TDIU, 2006.
2.	Ergashev R.,Xalikov S., Toshboev A.J. Innovatsion iqtisodiyot. Toshkent- Iqtisod- Moliya 2019 yil.
	Qo'shimcha adabiyotlar
	Mirziyoyev Sh.M. Birlashgan millatlar tashkiloti bosh assambleyasi 75-sessiyasida so'zlagan nutqini o'rganish va keng jamoatchilik o'rtasida targ'ib qilish. O'quv qo'llanma. Toshkent, "Ma'naviyat" NMIU, 2021 yil. – 280 bet. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston respublikasi Qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020-2030 yillarga muljallangan strategiyasini tasdiqlash to'g'risidagi PF-5833 son farmoni. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yilning 7 iyundagi "Har bir oila— tadbirkor" dasturini amalga oshirish to'g'risidagi Qarori// "Xalq so'zi", 2018 yil 8 iyun
	Axborot manbaalari
1.	www.gov.uz –O'zbekiston Respublikasi hukumat portali. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi www.mf.uz – O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyot va moliya vazirligi sayti
2.	www.lex.uz -O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi
3.	www.Ziyonet.uz.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi: